

Tema 1. Rendiment i Consum

Joan Manuel Parcerisa

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA
BARCELONATECH
Facultat d'Informàtica de Barcelona

Rendiment i Consum

- Mesures de rendiment
- Llei d'Amdahl
- Mesures de consum

Definició de rendiment

Com sabem si un computador A ofereix millor *rendiment* que un computador B?

- ***Temps d'execució***

- "Temps transcorregut entre l'inici i el final d'una única tasca"
- Sinònim del *temps de resposta* d'una aplicació
- Rendiment és la inversa del temps d'execució

Definició de rendiment

Com sabem si un computador A ofereix millor *rendiment* que un computador B?

- ***Temps d'execució***

- "Temps transcorregut entre l'inici i el final d'una única tasca"
- Sinònim del *temps de resposta* d'una aplicació
- Rendiment és la inversa del temps d'execució

- ***Productivitat (throughput)***

- "Nombre de tasques completades per unitat de temps"
- Mesura usada per a servidors web, centres de càlcul, bases de dades, etc.

Relació entre temps d'execució i productivitat

- Exemple
 - Computador A: 1 CPU, $10\mu\text{s}$ per tasca
 - Computador B: 200 CPUs, $20\mu\text{s}$ per tasca (cadascun)
 - Quin té major rendiment?

Relació entre temps d'execució i productivitat

- Exemple
 - Computador A: 1 CPU, 10 μ s per tasca
 - Computador B: 200 CPUs, 20 μ s per tasca (cadascun)
 - Quin té major rendiment?
- A menor temps d'execució, major productivitat
- A major productivitat es redueix el temps d'execució?

Relació entre temps d'execució i productivitat

- Exemple
 - Computador A: 1 CPU, 10 μ s per tasca
 - Computador B: 200 CPUs, 20 μ s per tasca (cadascun)
 - Quin té major rendiment?
- A menor temps d'execució, major productivitat
- A major productivitat es redueix el temps d'execució?
 - Sols en cas de congestió, ja que es redueix el temps d'espera en cues.

Definició de rendiment en EC

- En EC mesurarem **rendiment** amb el **temps d'execució**

$$\text{rendiment} = \frac{1}{t_{exe}}$$

Definició de rendiment en EC

- En EC mesurarem **rendiment** amb el **temps d'execució**

$$\text{rendiment} = \frac{1}{t_{exe}}$$

- Components del temps d'execució
 - **Temps de CPU** (t_{cpu})
 - Temps d'espera d'E/S ($t_{E/S}$)
 - Temps d'espera mentre s'executen altres tasques, en execució concurrent o *time-sharing* (t_{altres})

$$t_{exe} = t_{cpu} + t_{E/S} + t_{altres}$$

Definició de rendiment en EC

- En EC mesurarem **rendiment** amb el **temps d'execució**

$$\text{rendiment} = \frac{1}{t_{exe}}$$

- Components del temps d'execució
 - **Temps de CPU** (t_{cpu})
 - Temps d'espera d'E/S ($t_{E/S}$)
 - Temps d'espera mentre s'executen altres tasques, en execució concurrent o *time-sharing* (t_{altres})

$$t_{exe} = t_{cpu} + t_{E/S} + t_{altres}$$

- Per simplificar, en EC sols considerarem temps de CPU

$$t_{exe} = t_{cpu}$$

Guany de rendiment (*speedup*)

- **Guany de Rendiment** (o *speedup*):
 - Expressa quants cops més ràpida s'executa una tasca en introduir una millora

$$\textit{Speedup} = \frac{\textit{rendiment}_{\textit{millorat}}}{\textit{rendiment}_{\textit{original}}} = \frac{t_{\textit{original}}}{t_{\textit{millorat}}}$$

- Les millores poden ser a molts nivells
 - En el programa (algorismes, estructures de dades, etc.)

Guany de rendiment (*speedup*)

- **Guany de Rendiment** (o *speedup*):
 - Expressa quants cops més ràpida s'executa una tasca en introduir una millora

$$\text{Speedup} = \frac{\text{rendiment}_{\text{millorat}}}{\text{rendiment}_{\text{original}}} = \frac{t_{\text{original}}}{t_{\text{millorat}}}$$

- Les millores poden ser a molts nivells
 - En el programa (algorismes, estructures de dades, etc.)
 - En el compilador (optimització de bucles, de crides, etc.)

Guany de rendiment (*speedup*)

- **Guany de Rendiment** (o *speedup*):

- Expressa quants cops més ràpida s'executa una tasca en introduir una millora

$$\text{Speedup} = \frac{\text{rendiment}_{\text{millorat}}}{\text{rendiment}_{\text{original}}} = \frac{t_{\text{original}}}{t_{\text{millorat}}}$$

- Les millores poden ser a molts nivells

- En el programa (algorismes, estructures de dades, etc.)
- En el compilador (optimització de bucles, de crides, etc.)
- En la microarquitectura (ALUs, pipeline, especulació, etc.)

Guany de rendiment (*speedup*)

- **Guany de Rendiment** (o *speedup*):

- Expressa quants cops més ràpida s'executa una tasca en introduir una millora

$$\text{Speedup} = \frac{\text{rendiment}_{\text{millorat}}}{\text{rendiment}_{\text{original}}} = \frac{t_{\text{original}}}{t_{\text{millorat}}}$$

- Les millores poden ser a molts nivells

- En el programa (algorismes, estructures de dades, etc.)
- En el compilador (optimització de bucles, de crides, etc.)
- En la microarquitectura (ALUs, pipeline, especulació, etc.)
- En la tecnologia (freqüència de rellotge, ample de transistors)

- Exemple

- $T_{\text{original}} = 3\text{s}$
- $T_{\text{millorat}} = 2\text{s}$
- $\text{Speedup} = 3/2 = 1,5$

Factors que influeixen en t_{exe}

- Podem expressar el temps d'execució

$$t_{exe} = n_{cicles} \times t_c = n_{cicles} / f_{clock}$$

n_{cicles} = Número total de cicles de rellotge que tarda l'execució

t_c = Temps de cicle o període de rellotge

f_{clock} = Freqüència de rellotge

Factors que influeixen en t_{exe}

- Podem expressar el temps d'execució

$$t_{exe} = n_{cicles} \times t_c = n_{cicles} / f_{clock}$$

n_{cicles} = Número total de cicles de rellotge que tarda l'execució

t_c = Temps de cicle o període de rellotge

f_{clock} = Freqüència de rellotge

- Dues maneres de reduir el temps d'execució
 - Reduir el número de cicles

Factors que influeixen en t_{exe}

- Podem expressar el temps d'execució

$$t_{exe} = n_{cicles} \times t_c = n_{cicles} / f_{clock}$$

n_{cicles} = Número total de cicles de rellotge que tarda l'execució

t_c = Temps de cicle o període de rellotge

f_{clock} = Freqüència de rellotge

- Dues maneres de reduir el temps d'execució
 - Reduir el número de cicles
 - Augmentar la freqüència de rellotge (reduir temps de cicle)

Reduir n_{cycles}

- Nombre de cycles

$$n_{\text{cycles}} = n_{\text{ins}} \times CPI$$

n_{ins} = Número d'instruccions executades

CPI = Promig de *cicles per instrucció*

Reduir n_{cicles}

- Nombre de cicles

$$n_{\text{cicles}} = n_{\text{ins}} \times CPI$$

n_{ins} = Número d'instruccions executades

CPI = Promig de *cicles per instrucció*

- Cada tipus d'instrucció i té un CPI_i diferent

$$n_{\text{cicles}} = \sum_{i=1}^m (CPI_i \times n_i)$$

CPI_i = Cicles que tarda una instrucció de tipus i

n_i = Nombre total d'instruccions de tipus i

Reduir n_{cicles}

- Nombre de cicles

$$n_{\text{cicles}} = n_{\text{ins}} \times CPI$$

n_{ins} = Número d'instruccions executades

CPI = Promig de *cicles per instrucció*

- Cada tipus d'instrucció i té un CPI_i diferent

$$n_{\text{cicles}} = \sum_{i=1}^m (CPI_i \times n_i)$$

CPI_i = Cicles que tarda una instrucció de tipus i

n_i = Nombre total d'instruccions de tipus i

- Reduir n_{cicles}
 - Reduint el nombre d'instruccions n_{ins} : Millorar el compilador

Reduir n_{cicles}

- Nombre de cicles

$$n_{\text{cicles}} = n_{\text{ins}} \times CPI$$

n_{ins} = Número d'instruccions executades

CPI = Promig de *cicles per instrucció*

- Cada tipus d'instrucció i té un CPI_i diferent

$$n_{\text{cicles}} = \sum_{i=1}^m (CPI_i \times n_i)$$

CPI_i = Cicles que tarda una instrucció de tipus i

n_i = Nombre total d'instruccions de tipus i

- Reduir n_{cicles}
 - Reduint el nombre d'instruccions n_{ins} : Millorar el compilador
 - Reduint el CPI
 - Millorar la microarquitectura
 - Substituir instruccions costoses per altres de ràpides (`mult` per `sll`)

Reduir n_{cicles}

- Exemple

- a) Comparar el rendiment de 2 versions P1 i P2 d'un mateix programa en un computador amb 3 tipus d'instruccions A, B, C

tipus	CPI	n_i	
		P1	P2
A	1	$2 \cdot 10^9$	$4 \cdot 10^9$
B	2	$1 \cdot 10^9$	$1 \cdot 10^9$
C	3	$2 \cdot 10^9$	$1 \cdot 10^9$

Reduir n_{cicles}

- Exemple

- a) Comparar el rendiment de 2 versions P1 i P2 d'un mateix programa en un computador amb 3 tipus d'instruccions A, B, C

tipus	CPI	n_i	
		P1	P2
A	1	$2 \cdot 10^9$	$4 \cdot 10^9$
B	2	$1 \cdot 10^9$	$1 \cdot 10^9$
C	3	$2 \cdot 10^9$	$1 \cdot 10^9$

$$\begin{aligned} n_{\text{ciclesP1}} &= CPI_A \cdot n_A + CPI_B \cdot n_B + CPI_C \cdot n_C \\ &= 1 \cdot 2 \cdot 10^9 + 2 \cdot 1 \cdot 10^9 + 3 \cdot 2 \cdot 10^9 = \mathbf{10 \cdot 10^9 \text{ cicles}} \end{aligned}$$

Reduir n_{cicles}

- Exemple

- a) Comparar el rendiment de 2 versions P1 i P2 d'un mateix programa en un computador amb 3 tipus d'instruccions A, B, C

tipus	CPI	n_i	
		P1	P2
A	1	$2 \cdot 10^9$	$4 \cdot 10^9$
B	2	$1 \cdot 10^9$	$1 \cdot 10^9$
C	3	$2 \cdot 10^9$	$1 \cdot 10^9$

$$\begin{aligned}n_{\text{ciclesP1}} &= CPI_A \cdot n_A + CPI_B \cdot n_B + CPI_C \cdot n_C \\&= 1 \cdot 2 \cdot 10^9 + 2 \cdot 1 \cdot 10^9 + 3 \cdot 2 \cdot 10^9 = \mathbf{10 \cdot 10^9 \text{ cicles}}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}n_{\text{ciclesP2}} &= CPI_A \cdot n_A + CPI_B \cdot n_B + CPI_C \cdot n_C \\&= 1 \cdot 4 \cdot 10^9 + 2 \cdot 1 \cdot 10^9 + 3 \cdot 1 \cdot 10^9 = \mathbf{9 \cdot 10^9 \text{ cicles}} \quad (\rightarrow \text{+ràpid!})\end{aligned}$$

Reduir n_{cicles}

- Exemple

- a) Comparar el rendiment de 2 versions P1 i P2 d'un mateix programa en un computador amb 3 tipus d'instruccions A, B, C

tipus	CPI	n_i	
		P1	P2
A	1	$2 \cdot 10^9$	$4 \cdot 10^9$
B	2	$1 \cdot 10^9$	$1 \cdot 10^9$
C	3	$2 \cdot 10^9$	$1 \cdot 10^9$

$$\begin{aligned} n_{\text{ciclesP1}} &= CPI_A \cdot n_A + CPI_B \cdot n_B + CPI_C \cdot n_C \\ &= 1 \cdot 2 \cdot 10^9 + 2 \cdot 1 \cdot 10^9 + 3 \cdot 2 \cdot 10^9 = \mathbf{10 \cdot 10^9 \text{ cicles}} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} n_{\text{ciclesP2}} &= CPI_A \cdot n_A + CPI_B \cdot n_B + CPI_C \cdot n_C \\ &= 1 \cdot 4 \cdot 10^9 + 2 \cdot 1 \cdot 10^9 + 3 \cdot 1 \cdot 10^9 = \mathbf{9 \cdot 10^9 \text{ cicles}} \quad (\rightarrow \text{+ràpid!}) \end{aligned}$$

- b) Suposant $f_{\text{clock}} = 2\text{GHz}$, calcular t_{exe} i el speedup de P2

Reduir n_{cicles}

- Exemple

- a) Comparar el rendiment de 2 versions P1 i P2 d'un mateix programa en un computador amb 3 tipus d'instruccions A, B, C

tipus	CPI	n_i	
		P1	P2
A	1	$2 \cdot 10^9$	$4 \cdot 10^9$
B	2	$1 \cdot 10^9$	$1 \cdot 10^9$
C	3	$2 \cdot 10^9$	$1 \cdot 10^9$

$$\begin{aligned} n_{\text{ciclesP1}} &= CPI_A \cdot n_A + CPI_B \cdot n_B + CPI_C \cdot n_C \\ &= 1 \cdot 2 \cdot 10^9 + 2 \cdot 1 \cdot 10^9 + 3 \cdot 2 \cdot 10^9 = \mathbf{10 \cdot 10^9 \text{ cicles}} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} n_{\text{ciclesP2}} &= CPI_A \cdot n_A + CPI_B \cdot n_B + CPI_C \cdot n_C \\ &= 1 \cdot 4 \cdot 10^9 + 2 \cdot 1 \cdot 10^9 + 3 \cdot 1 \cdot 10^9 = \mathbf{9 \cdot 10^9 \text{ cicles}} \quad (\rightarrow \text{+ràpid!}) \end{aligned}$$

- b) Suposant $f_{\text{clock}} = 2\text{GHz}$, calcular t_{exe} i el speedup de P2

$$t_{\text{exeP1}} = n_{\text{ciclesP1}} / f_{\text{clock}} = 10 \cdot 10^9 / (2 \cdot 10^9) = \mathbf{5 \text{ s}}$$

Reduir n_{cicles}

- Exemple

- a) Comparar el rendiment de 2 versions P1 i P2 d'un mateix programa en un computador amb 3 tipus d'instruccions A, B, C

tipus	CPI	n_i	
		P1	P2
A	1	$2 \cdot 10^9$	$4 \cdot 10^9$
B	2	$1 \cdot 10^9$	$1 \cdot 10^9$
C	3	$2 \cdot 10^9$	$1 \cdot 10^9$

$$\begin{aligned}n_{\text{ciclesP1}} &= CPI_A \cdot n_A + CPI_B \cdot n_B + CPI_C \cdot n_C \\&= 1 \cdot 2 \cdot 10^9 + 2 \cdot 1 \cdot 10^9 + 3 \cdot 2 \cdot 10^9 = \mathbf{10 \cdot 10^9 \text{ cicles}}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}n_{\text{ciclesP2}} &= CPI_A \cdot n_A + CPI_B \cdot n_B + CPI_C \cdot n_C \\&= 1 \cdot 4 \cdot 10^9 + 2 \cdot 1 \cdot 10^9 + 3 \cdot 1 \cdot 10^9 = \mathbf{9 \cdot 10^9 \text{ cicles}} \quad (\rightarrow +\text{ràpid!})\end{aligned}$$

- b) Suposant $f_{\text{clock}} = 2\text{GHz}$, calcular t_{exe} i el speedup de P2

$$t_{\text{exeP1}} = n_{\text{ciclesP1}} / f_{\text{clock}} = 10 \cdot 10^9 / (2 \cdot 10^9) = \mathbf{5 \text{ s}}$$

$$t_{\text{exeP2}} = n_{\text{ciclesP2}} / f_{\text{clock}} = 9 \cdot 10^9 / (2 \cdot 10^9) = \mathbf{4,5 \text{ s}}$$

Reduir n_{cicles}

- Exemple

- a) Comparar el rendiment de 2 versions P1 i P2 d'un mateix programa en un computador amb 3 tipus d'instruccions A, B, C

tipus	CPI	n_i	
		P1	P2
A	1	$2 \cdot 10^9$	$4 \cdot 10^9$
B	2	$1 \cdot 10^9$	$1 \cdot 10^9$
C	3	$2 \cdot 10^9$	$1 \cdot 10^9$

$$\begin{aligned} n_{\text{ciclesP1}} &= CPI_A \cdot n_A + CPI_B \cdot n_B + CPI_C \cdot n_C \\ &= 1 \cdot 2 \cdot 10^9 + 2 \cdot 1 \cdot 10^9 + 3 \cdot 2 \cdot 10^9 = \mathbf{10 \cdot 10^9 \text{ cicles}} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} n_{\text{ciclesP2}} &= CPI_A \cdot n_A + CPI_B \cdot n_B + CPI_C \cdot n_C \\ &= 1 \cdot 4 \cdot 10^9 + 2 \cdot 1 \cdot 10^9 + 3 \cdot 1 \cdot 10^9 = \mathbf{9 \cdot 10^9 \text{ cicles}} \quad (\rightarrow \text{+ràpid!}) \end{aligned}$$

- b) Suposant $f_{\text{clock}} = 2\text{GHz}$, calcular t_{exe} i el speedup de P2

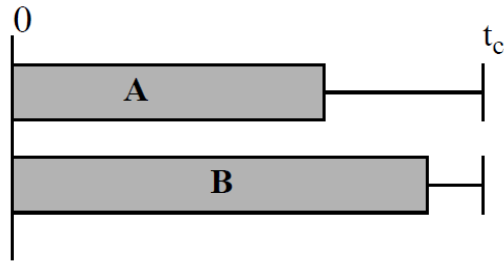
$$t_{\text{exeP1}} = n_{\text{ciclesP1}} / f_{\text{clock}} = 10 \cdot 10^9 / (2 \cdot 10^9) = \mathbf{5 \text{ s}}$$

$$t_{\text{exeP2}} = n_{\text{ciclesP2}} / f_{\text{clock}} = 9 \cdot 10^9 / (2 \cdot 10^9) = \mathbf{4,5 \text{ s}}$$

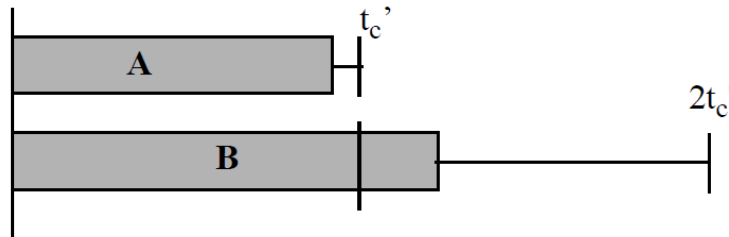
$$\text{Speedup}_{\text{P2}} = t_{\text{exeP1}} / t_{\text{exeP2}} = 5 / 4,5 = \mathbf{1,1}$$

Augmentar f_{clock} (reduir t_c)

- Suposem els següents temps d'execució d'instruccions del tipus A i B, amb $\text{CPI}=1$ i un temps de cicle t_c

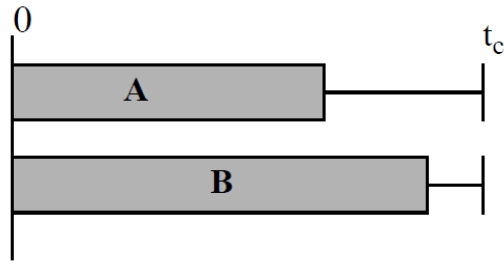

- Reduïm el temps de cicle de t_c a t'_c

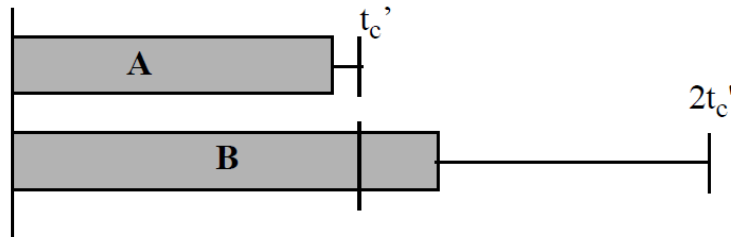

Augmentar f_{clock} (reduir t_c)

- Suposem els següents temps d'execució d'instruccions del tipus A i B, amb $\text{CPI}=1$ i un temps de cicle t_c

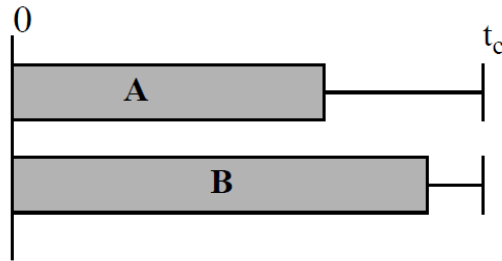
- Reduïm el temps de cicle de t_c a t'_c

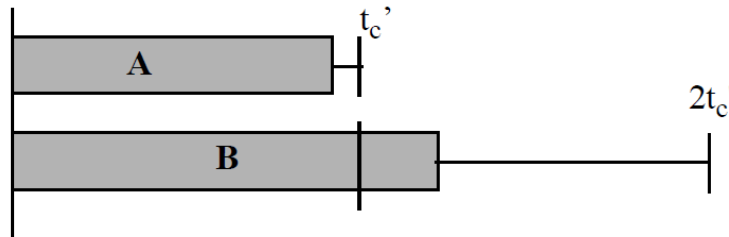
- Es redueix la latència de les instruccions de tipus A
- Les de tipus B ara requereixen 2 cicles en lloc d'1 ($\text{CPI}_B=2$)

Augmentar f_{clock} (reduir t_c)

- Suposem els següents temps d'execució d'instruccions del tipus A i B, amb $\text{CPI}=1$ i un temps de cicle t_c

- Reduïm el temps de cicle de t_c a t'_c

- Es redueix la latència de les instruccions de tipus A
- Les de tipus B ara requereixen 2 cicles en lloc d'1 ($\text{CPI}_B=2$)
- El benefici depèn del número d'instruccions de tipus A i B
- Augmentar f_{clock} no sempre millora el rendiment!**

Augmentar f_{clock} (reduir t_c)

- Exemple

- Un processador A té un temps de cicle $t_{cA} = 500$ ps. Amb un programa de test hem mesurat en promig un $\text{CPI}_A = 2$
- El redissenem perquè usi un menor temps de cicle. El nou processador B té $t_{cB} = 250$ ps. Però el canvi ha comportat un major nombre de cicles del programa de test, i $\text{CPI}_B = 3$
- És més ràpid el nou disseny?

Augmentar f_{clock} (reduir t_c)

- Exemple

- Un processador A té un temps de cicle $t_{cA} = 500$ ps. Amb un programa de test hem mesurat en promig un $\text{CPI}_A = 2$
- El redissenem perquè usi un menor temps de cicle. El nou processador B té $t_{cB} = 250$ ps. Però el canvi ha comportat un major nombre de cicles del programa de test, i $\text{CPI}_B = 3$
- És més ràpid el nou disseny?

- Solució

- Calculem el guany de rendiment (*speedup*) de B

$$\begin{aligned} S_B &= t_{\text{exeA}} / t_{\text{exeB}} \\ &= (n_{\text{ins}} \cdot \text{CPI}_A \cdot t_{cA}) / (n_{\text{ins}} \cdot \text{CPI}_B \cdot t_{cB}) \\ &= (n_{\text{ins}} \cdot 2 \cdot 500 \cdot 10^{-12}) / (n_{\text{ins}} \cdot 3 \cdot 250 \cdot 10^{-12}) \\ &= 1000 / 750 = \mathbf{1,33} \rightarrow \mathbf{B \text{ és } 1,33 \text{ cops més ràpid que A}} \end{aligned}$$

Llei d'Amdahl

- Suposem una tasca que s'executa en un temps t_0
 - Millorem una fracció P del temps d'execució
 - El *speedup* de la fracció millorada és S
- Quin és *speedup total* aconseguit?

Llei d'Amdahl

- Supposem una tasca que s'executa en un temps t_0
 - Millorem una fracció P del temps d'execució
 - El *speedup* de la fracció millorada és S
- Quin és *speedup total* aconseguit?
 - Temps de la fracció no-millorada = $(1 - P) \cdot t_0$
 - Temps de la fracció millorada = $P \cdot t_0 / S$
 - Temps total: $t_1 = (1 - P) \cdot t_0 + P \cdot t_0 / S$

Llei d'Amdahl

- Suposem una tasca que s'executa en un temps t_0
 - Millorem una fracció P del temps d'execució
 - El *speedup* de la fracció millorada és S
- Quin és *speedup total* aconseguit?
 - Temps de la fracció no-millorada = $(1 - P) \cdot t_0$
 - Temps de la fracció millorada = $P \cdot t_0 / S$
 - Temps total: $t_1 = (1 - P) \cdot t_0 + P \cdot t_0 / S$
 - *Speedup total* aconseguit:

$$S_t = \frac{t_0}{t_1} = \frac{t_0}{(1-P) \cdot t_0 + \frac{P \cdot t_0}{S}} = \frac{1}{(1-P) + \frac{P}{S}}$$

Llei d'Amdahl

- Suposem una tasca que s'executa en un temps t_0
 - Millorem una fracció P del temps d'execució
 - El *speedup* de la fracció millorada és S
- Quin és *speedup total* aconseguit?
 - Temps de la fracció no-millorada = $(1 - P) \cdot t_0$
 - Temps de la fracció millorada = $P \cdot t_0 / S$
 - Temps total: $t_1 = (1 - P) \cdot t_0 + P \cdot t_0 / S$
 - *Speedup total* aconseguit:
$$S_t = \frac{t_0}{t_1} = \frac{t_0}{(1-P) \cdot t_0 + \frac{P \cdot t_0}{S}} = \frac{1}{(1-P) + \frac{P}{S}}$$
- Quin és el *màxim speedup* teòric que es pot aconseguir?

Llei d'Amdahl

- Suposem una tasca que s'executa en un temps t_0
 - Millorem una fracció P del temps d'execució
 - El *speedup* de la fracció millorada és S

- Quin és *speedup total* aconseguit?

- Temps de la fracció no-millorada = $(1 - P) \cdot t_0$
- Temps de la fracció millorada = $P \cdot t_0 / S$
- Temps total: $t_1 = (1 - P) \cdot t_0 + P \cdot t_0 / S$
- *Speedup total* aconseguit:

$$S_t = \frac{t_0}{t_1} = \frac{t_0}{(1-P) \cdot t_0 + \frac{P \cdot t_0}{S}} = \frac{1}{(1-P) + \frac{P}{S}}$$

- Quin és el *màxim speedup* teòric que es pot aconseguir?

$$S_{max} = \lim_{S \rightarrow \infty} S_t = \frac{1}{1-P}$$

Llei d'Amdahl

- Suposem una tasca que s'executa en un temps t_0
 - Millorem una fracció P del temps d'execució
 - El *speedup* de la fracció millorada és S
- Quin és *speedup total* aconseguit?
 - Temps de la fracció no-millorada = $(1 - P) \cdot t_0$
 - Temps de la fracció millorada = $P \cdot t_0 / S$
 - Temps total: $t_1 = (1 - P) \cdot t_0 + P \cdot t_0 / S$
 - *Speedup total* aconseguit:
- Quin és el *màxim speedup* teòric que es pot aconseguir?

$$S_t = \frac{t_0}{t_1} = \frac{t_0}{(1-P) \cdot t_0 + \frac{P \cdot t_0}{S}} = \frac{1}{(1-P) + \frac{P}{S}}$$

Amdahl: El màxim speedup S_{max} que es pot aconseguir minimitzant el retard d'una part està limitat per la fracció P del temps d'execució que representa aquesta part sobre el temps total

Llei d'Amdahl

- Exemple
 - Ens proposem millorar una fracció de codi que ocupa el 80% del temps d'execució ($P=0,8$)
 - Quin és el màxim speedup teòric que podem aconseguir?

Llei d'Amdahl

- Exemple

- Ens proposem millorar una fracció de codi que ocupa el 80% del temps d'execució ($P=0,8$)
- Quin és el màxim speedup teòric que podem aconseguir?

- Solució:

$$S_{\max} = \frac{1}{1-P} = \frac{1}{1-0,8} = 5$$

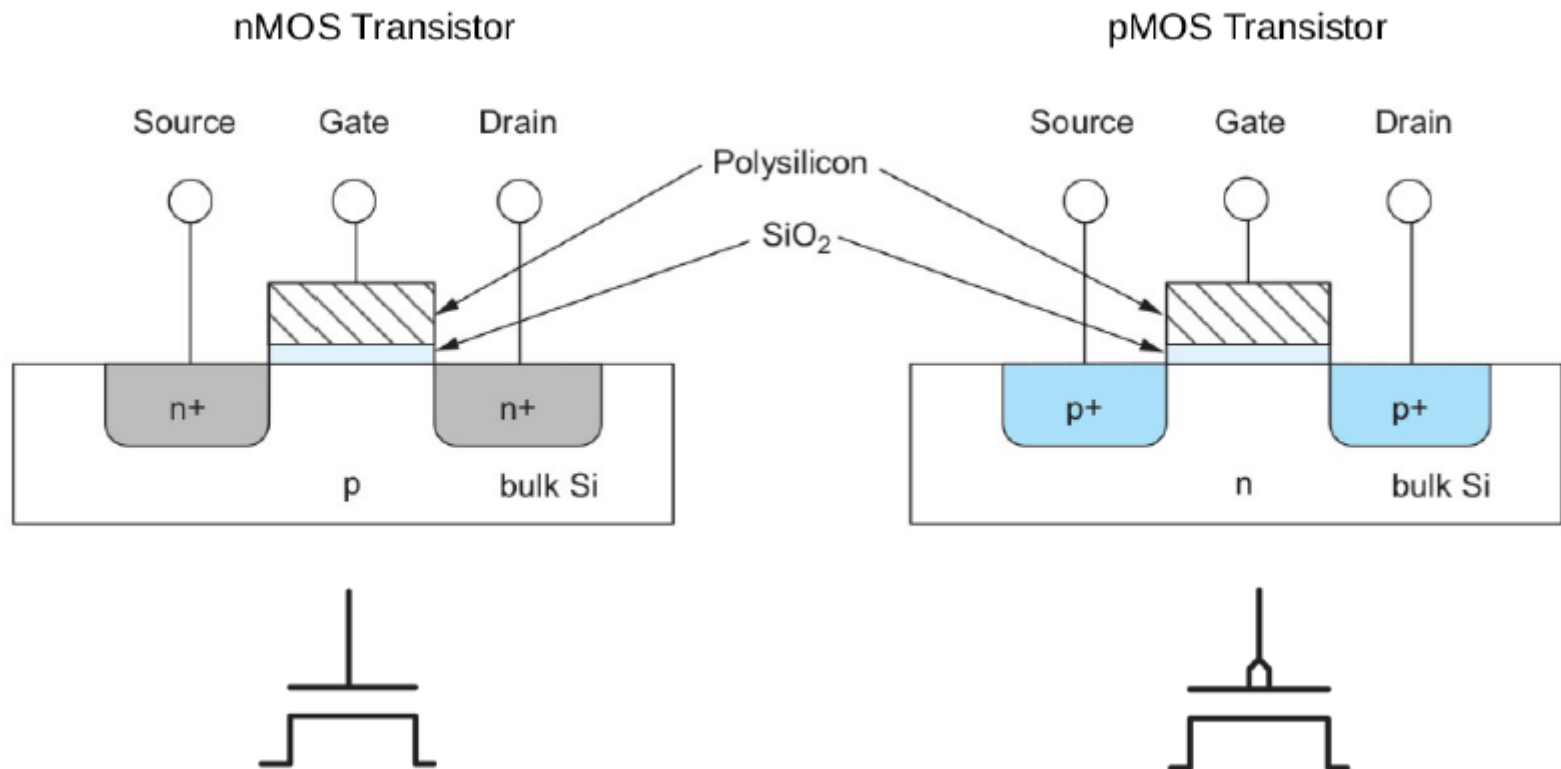
Dissipació de potència

- **Potència (P)** = Energia dissipada per unitat de temps degut als corrents elèctrics del circuit
 - **Potència dinàmica (P_d)**: deguda a la càrrega i descàrrega de les capacitàncies dels transistors que conmuten
 - **Potència estàtica (P_s)**: deguda als corrents paràsits en els transistors, independentment de si conmuten o no

$$P = P_d + P_s$$

Transistors *nmos* i *pmos*

- MOS (Metal Oxide Semiconductor)

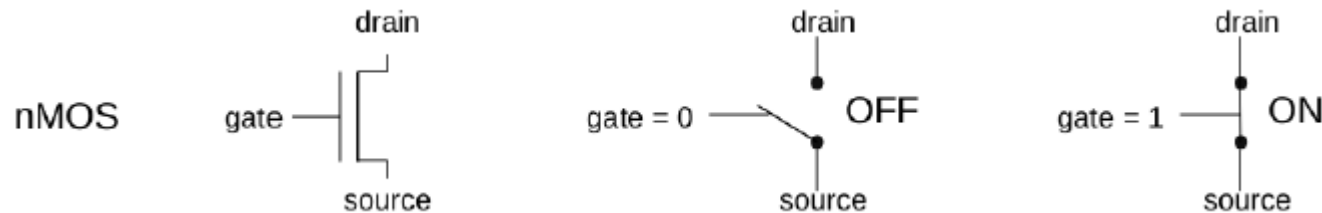

Transistors *nmos* i *pmos*

- La tensió V_{in} d'entrada a la porta (gate) determina l'estat lògic del transistor, comparada amb la tensió llindar V_{th}
- En el cas **nMOS**:

$V_{in} \leq V_{th} \rightarrow \text{estat lògic} = 0 \rightarrow \text{circuit-obert (OFF)}$

$V_{in} > V_{th} \rightarrow \text{estat lògic} = 1 \rightarrow \text{curt-circuit (ON)}$

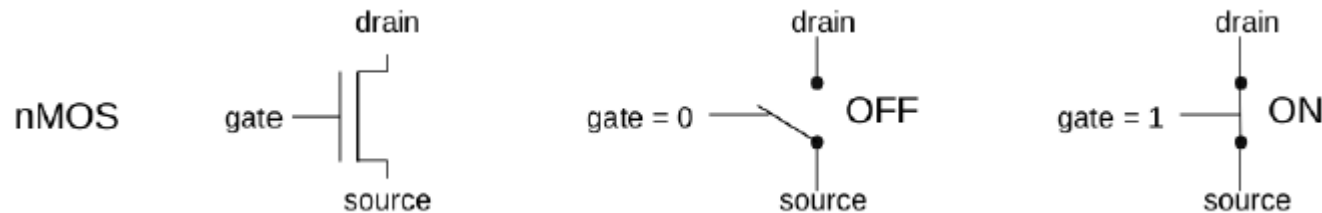

Transistors *nmos* i *pmos*

- La tensió V_{in} d'entrada a la porta (gate) determina l'estat lògic del transistor, comparada amb la tensió llindar V_{th}
- En el cas **nMOS**:

$V_{in} \leq V_{th} \rightarrow \text{estat lògic} = 0 \rightarrow \text{circuit-obert (OFF)}$

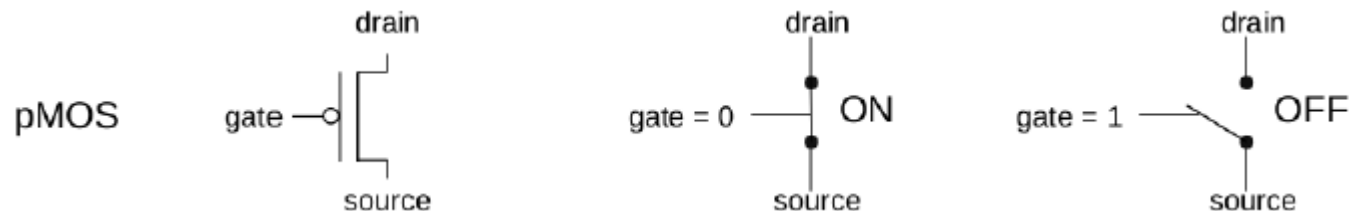
$V_{in} > V_{th} \rightarrow \text{estat lògic} = 1 \rightarrow \text{curt-circuit (ON)}$

- En el cas **pMOS**:

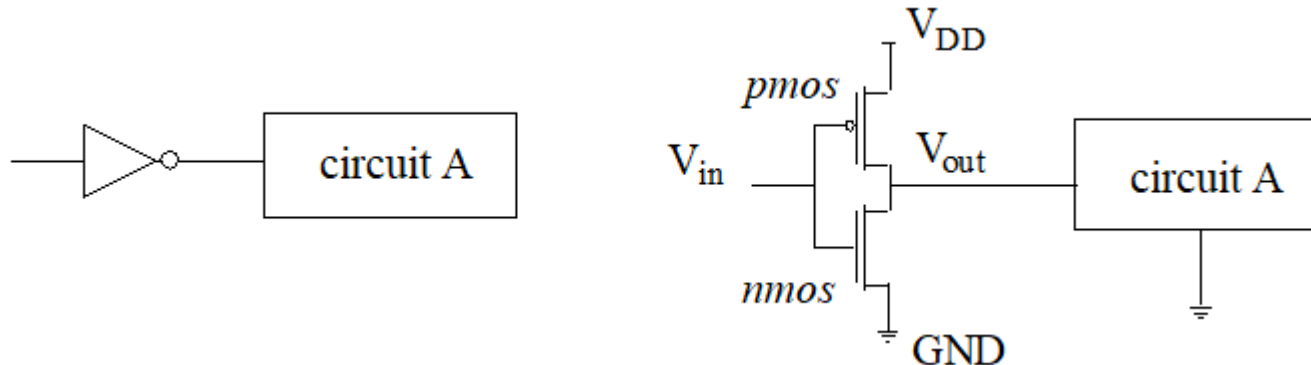
$V_{in} \leq V_{th} \rightarrow \text{estat lògic} = 1 \rightarrow \text{curt-circuit (ON)}$

$V_{in} > V_{th} \rightarrow \text{estat lògic} = 0 \rightarrow \text{circuit-obert (OFF)}$

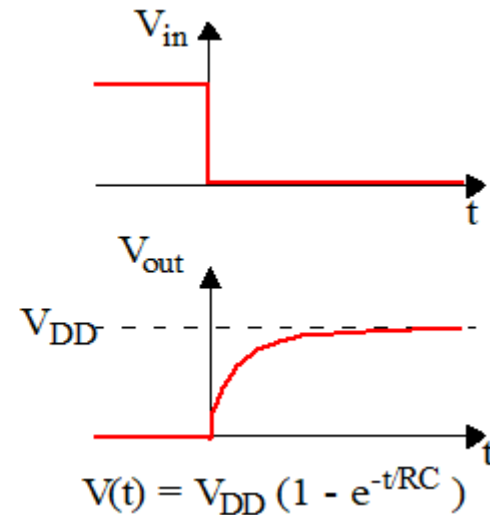
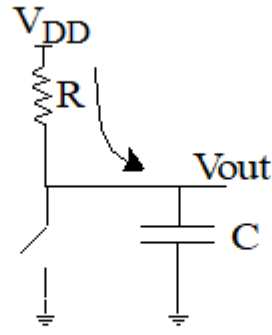
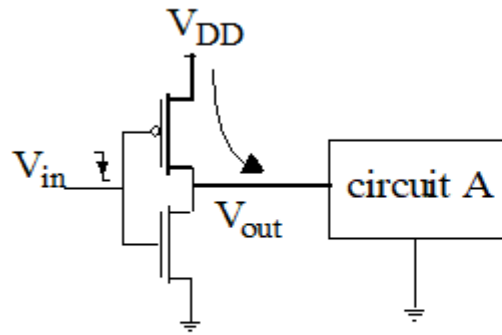
Càrrega i descàrrega dels transistors

- Tecnologia CMOS (Complementary MOS)
 - Cada porta lògica inclou 2 subcircuitos: *pmos* i *nmos*
- Exemple: La porta NOT

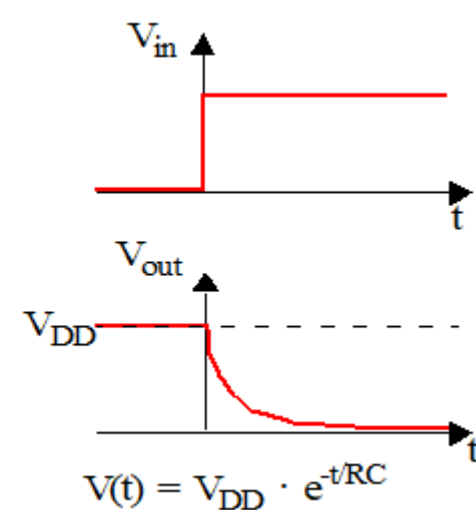
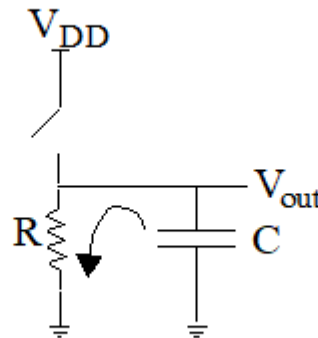
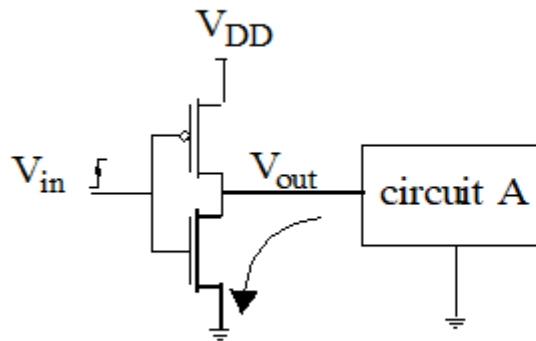
Càrrega i descàrrega dels transistors

- **Càrrega:** quan l'entrada V_{in} conmuta de 1 a 0
 - El *pmos* està ON i el *nmos* està OFF
 - La capacitància equivalent (C) del circuit A es carrega

Càrrega i descàrrega dels transistors

- **Descàrrega:** quan l'entrada V_{in} conmuta de 0 a 1
 - El *pmos* està OFF i el *nmos* està ON
 - La capacitància equivalent (C) del circuit A es descarrega

Càlcul de la potència dinàmica

- Càrrega elèctrica q_i desplaçada en un cicle de càrrega i descàrrega, en 1 porta

$$q_i = C_i \cdot V$$

- C_i = Capacitat equivalent del circuit A connectat a la sortida
- V = Variació de potencial dels elements capacitius = V_{DD}

Càlcul de la potència dinàmica

- Càrrega elèctrica q_i desplaçada en un cicle de càrrega i descàrrega, en 1 porta

$$q_i = C_i \cdot V$$

- C_i = Capacitat equivalent del circuit A connectat a la sortida
 - V = Variació de potencial dels elements capacitius = V_{DD}
- Corrent elèctric (I) generat per totes les càrregues i descàrregues del circuit durant 1 cicle de rellotge (t_c)

$$I = \frac{\sum q_i}{t_c} = \sum (C_i \cdot V) \cdot f_{clock}$$

Càlcul de la potència dinàmica

- Càrrega elèctrica q_i desplaçada en un cicle de càrrega i descàrrega, en 1 porta

$$q_i = C_i \cdot V$$

- C_i = Capacitat equivalent del circuit A connectat a la sortida
 - V = Variació de potencial dels elements capacitius = V_{DD}
- Corrent elèctric (I) generat per totes les càrregues i descàrregues del circuit durant 1 cicle de rellotge (t_c)

$$I = \frac{\sum q_i}{t_c} = \sum (C_i \cdot V) \cdot f_{clock}$$

- Però no totes les portes conmuten alhora
 - Sols una fracció α (*factor d'activitat*)
 - Per tant, el sumatori $\sum C_i$ és una fracció de la capacitància agregada (C) de tot el circuit: $\sum C_i = \alpha \cdot C$

Càlcul de la potència dinàmica

- Càrrega elèctrica q_i desplaçada en un cicle de càrrega i descàrrega, en 1 porta

$$q_i = C_i \cdot V$$

- C_i = Capacitat equivalent del circuit A connectat a la sortida
 - V = Variació de potencial dels elements capacitius = V_{DD}
- Corrent elèctric (I) generat per totes les càrregues i descàrregues del circuit durant 1 cicle de rellotge (t_c)

$$I = \frac{\sum q_i}{t_c} = \sum (C_i \cdot V) \cdot f_{clock}$$

- Però no totes les portes conmuten alhora
 - Sols una fracció α (*factor d'activitat*)
 - Per tant, el sumatori $\sum C_i$ és una fracció de la capacitància agregada (C) de tot el circuit: $\sum C_i = \alpha \cdot C$
- Considerant que $P = I \cdot V$, podem escriure

$$P_d = \alpha \cdot C \cdot V^2 \cdot f_{clock}$$

Potència estàtica

- La Potència estàtica és causada per corrents paràsits
 - Corrents de fuga (I_{leak}) en els transistors en estat OFF
 - No depèn de les conmutacions: TOTS els transistors dissipen

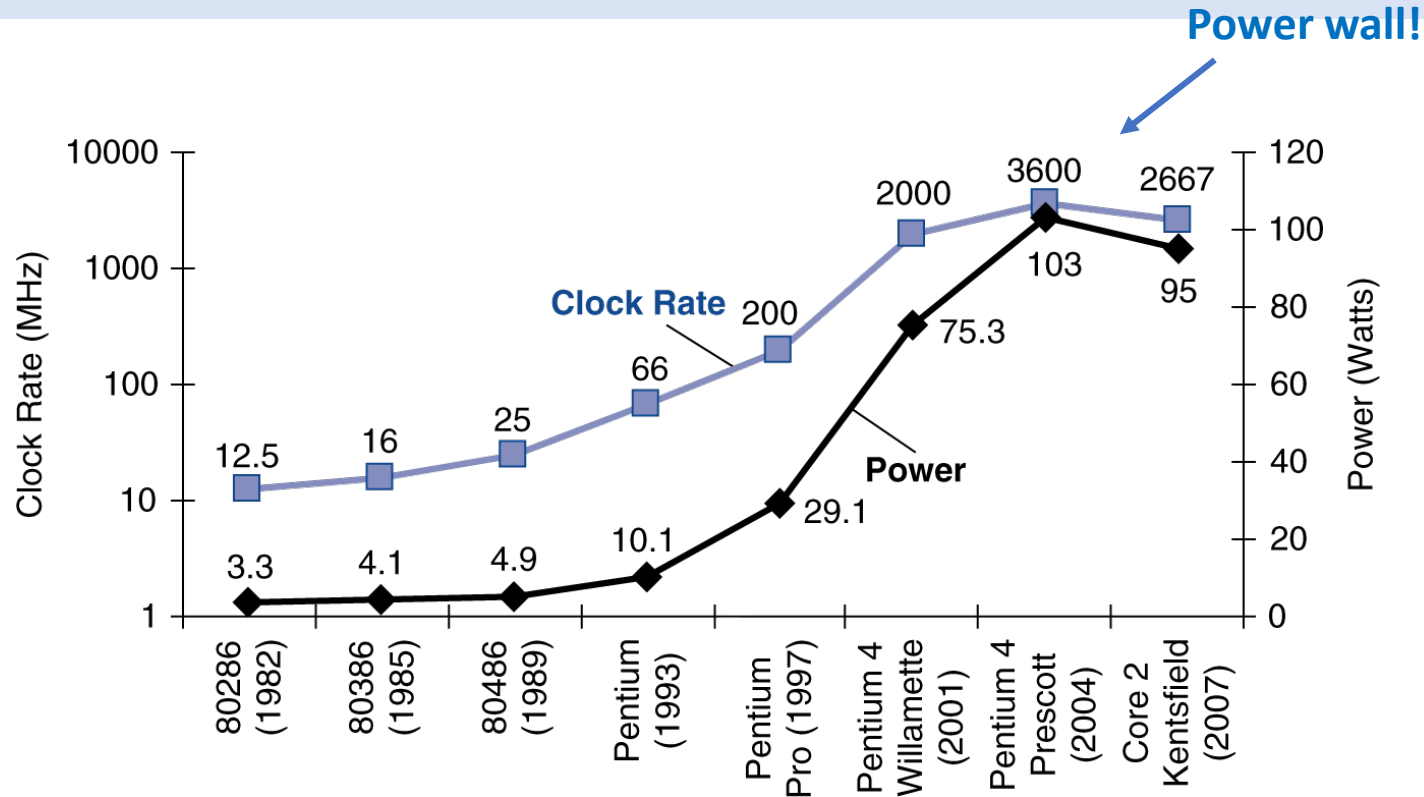
$$P_s = I_{leak} \cdot V$$

Energia dissipada

- L'energia dissipada al cap d'un temps t és

$$E = P \cdot t$$

Conseqüències de la miniaturització

$$P_d = \alpha \cdot C \cdot V^2 \cdot f_{clock}$$

x 30

5V → 1V

x 1000

Reduint V_{DD} , s'ha aconseguit augmentar f_{clock} x1000 amb un moderat augment x30 de P_d

Conseqüències de la miniaturització

- Reduint V_{DD} , s'ha aconseguit augmentar f_{clock} x1000 amb un moderat augment x30 de P_d
- Problema (Power Wall):
 - La disminució de V_{DD} , comporta disminuir la tensió llindar V_{th}
 - V_{th} ha disminuït de 0,7V a 0,4V
 - La reducció de V_{th} causa un gran augment de I_{leak} , o sigui de P_s
 - La miniaturització ja no permet millorar el rendiment augmentant f_{clock} sense que P rebassi l'umbral de tolerància tèrmica TDP (Thermal Design Power) del circuit (no podem reduir V_{DD})
 - Suposa un límit a la millora de rendiment amb 1 sola CPU (veure gràfica)

Com mitigar el power wall?

- Algunes estratègies
 - Clock gating
 - Power Gating
 - Dynamic Voltage and Frequency Scaling (DVFS)